

Bodoland School Adoption Programme

*“Be the change you want
to see in the World”*

- Mahatma Gandhi

Department of Education

Bodoland Territorial Council & Legislative Assembly Secretariat
Bodofa Nwgwr, Kokrajhar-783370 (Assam)
Bodoland Territorial Region

School Adoption Programme Guidelines

Mission: "To bring a healthy change in the education system of Bodoland Territorial Region"

Vision: Vision of School Adoption Program is to convert backward rural and urban Government schools into Model schools so that they are at par with the best run city schools in terms of infrastructure and performance.

Objective:

To provide an ideal environment that encourages holistic development through infrastructural and personnel support, quality education which allows each child to bloom to their fullest potential and mainly to complement what the Government is already doing.

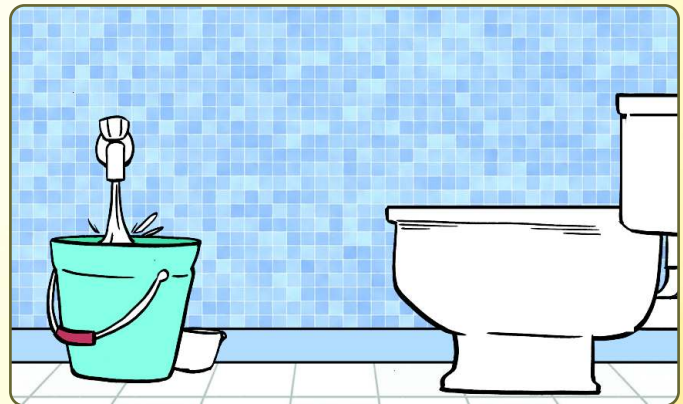
Why should we adopt schools?

Education plays an important role in determining the quality of life and productive factors. However, Systematic factors like lack of teachers, non-availability of teachers in remote rural areas, high teacher absenteeism, large scale teacher vacancies, inadequate school infrastructure and adequate allocation of resources on education to meet the expenditure, irregular classes, overcrowded classrooms and traditional methods of routine learning have diminished the quality of teaching and reduced interest among the students for education and have resulted in poor performance which is reflected in the children's grade cards.

Therefore, there is a great need to bridge these gaps in order to achieve 100% literacy and 0% dropouts. It's not the responsibility of Government alone to do so. It's the joint responsibility of Government and the citizens to improve the situation. The situation of Bodoland Territorial Region demands for a huge public private partnership. Philanthropists, NGOs, Universities, Politicians, Bureaucrats and Corporate etc. should come forward and adopt the schools to bridge the gaps that are mentioned and convert them to model schools to achieve the mission and vision.

What are the facilities that we can create by adopting a school?

The following is a suggestive list of priority actions that can be considered by potential adopters/donors as per their capacity under the School Adoption Programme.

Provision of water and toilet facilities to the school separately for boys and girls

Construction/renovation of existing building

Providing computers/funding for computer training of students

Strengthening of Laboratory and Library

Developing of playground/ provision of play materials

Training of teachers to improve quality of teaching

Training of students to develop various skills, leadership etc.

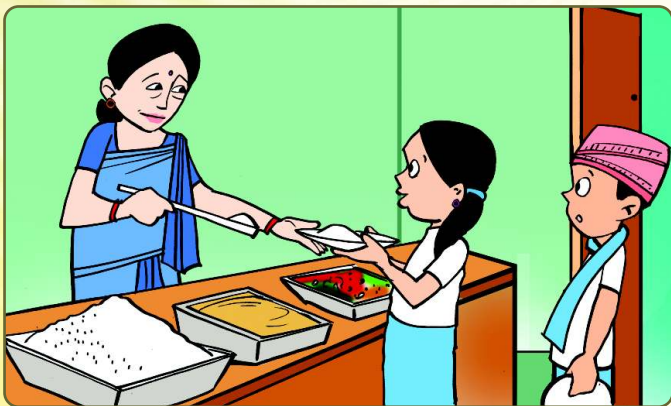
Adopting a child irrespective of gender, caste and religion.

Sponsoring cultural, literary and scientific activities in the school.

Giving scholarships or facilitating in getting the scholarships from the Govt. to the needy students.

Providing nutritional food or strengthening the mid-day meal scheme in the school.

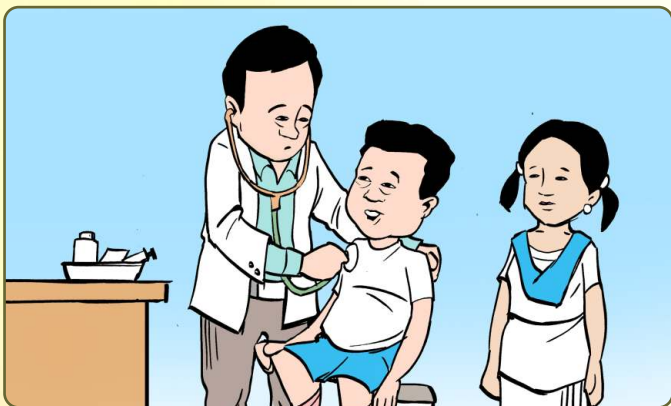
Encouraging vocational activities as part of the co-curricular activities.

Taking up at least one activity scout and guides, NCC, Science Clubs, Environmental awareness camps, observation of special days etc.

Involving Parents, SMDCs, local organizations in developmental activities of the school.

Arranging health check-up camps

- ❖ Provision for developing school garden, fencing or compound wall
- ❖ Provision of honorarium for a computer instructor
- ❖ Sponsoring students/teachers for educational visits/ sports meet
- ❖ Adoption/sponsoring of orphans/PWDs studying in the school.
- ❖ Visit to the NRSTCs, RSTCs and KGBV

1. There are three components of the model school at the conceptual level. The first component consists of the brick and cement factors like hard infrastructure facilities. It aims to get the following for the children under this category-

- ❖ One class room for every class.
- ❖ School furniture, separate rooms for computer labs, science lab, library, staff room.
- ❖ Toilet facilities with running water connection.
- ❖ Safe drinking water/ pipe connected water supply
- ❖ Electrification/continuous power supply
- ❖ Garbage disposal
- ❖ Mid-day meal shed

- ❖ Tree plantation
  - ❖ Playground/sports equipment
  - ❖ Boundary wall
  - ❖ Stationary
  - ❖ A special room/space for Specially abled persons
2. Soft infrastructure includes factors that facilitate teaching, learning and extra-curricular activities. These are aimed at upgrading the quality of education provided to the children. These include:
- ❖ Teaching learning materials
  - ❖ School library
  - ❖ Math/science lab equipment
  - ❖ Computer lab
  - ❖ CD content for teachers and students
  - ❖ Audio-visual equipment
  - ❖ Technology aided tools
  - ❖ Wheel chairs or hearing aid for the PWDs.
  - ❖ Teacher training
  - ❖ 1:26 student teacher ratio
  - ❖ Contractual teachers/volunteers
  - ❖ Uniforms
  - ❖ Sports/arts/cultural activities
  - ❖ Extra-curricular courses
  - ❖ School health program/nutrient support
  - ❖ Pre-school programs
3. Collaborations with the government, NGOs and community is an important part of the program and it can continue the process of improving and adding newness to the programs on a long- term basis. The various alliances that should interest everyone are-
- ❖ The close coordination with the Government and the concerned Departments
  - ❖ Active involvement of teachers/BEEOs,/IS/PTA/SMDCs/local organizations
  - ❖ Regular community support to the school in terms of resources
  - ❖ Alliances with like minded NGOs/educational agencies/donor agencies etc.
  - ❖ City- village school partnership
  - ❖ Sharing and adoption of the best practices
  - ❖ Develop the school as a community learning centre

Qualities of an adopter

1. The adopters must have Child friendly behaviour.
2. The adopters must be aware with regard to the information relating to Child Rights, Child Safety, Child Development, Child laws and reporting mechanism.
3. The adopters must not have any previous records of involvement in anti social activities.
4. The adopters must try to visit the school and interact with the Students on frequent occasions.
5. During the school visit the adopters may conduct awareness programs to sensitize students on harms of substance abuse, mutual & peer respect, gender sensitivity & social responsibility.
6. The adopters must provide a space/platform to the Students to discuss and share on safety, protection and other relevant issues.
7. An adopter should be a good listener and not biased to any religion, caste, creed, gender etc.

8. During the visit or interaction, they must provide space to the Students with special needs to share their experiences and issues.
9. The adopters must interact with the Students, teachers or school authority and sensitize on safe usage of technology and how to be responsible digital citizens- sensible use of mobiles, sms, mms, internet, mail or net chats.
10. The adopters must build a good rapport with the parents and have regular interactions/discussions related to child safety and protection and overall development of the school.

What are the different steps involved in school adoption program? How should we go ahead with this program?

1. Identification of different schools which can be adopted to convert them to model schools
2. Selection of schools on priority basis.
3. Preliminary talk with the Department of Education, School Management and parents committee with regard to the idea of adoption.
4. The Department of Education, BTC shall instruct the concerned schools regarding the process of adoption and officially link the adopter with the school for smooth engagement of the Adopter with the concerned school.
5. The adopter must coordinate with the Department of Education, BTC prior to adopting a school and a written proposal must be submitted for official record and reference.
6. The adopter must coordinate and arrange for a meeting with the respected Village Head, members, teachers and parents, students, SMDCs and local organizations (if any) to inform regarding the adoption of the school and to ensure full cooperation in future.
7. Once the adoption formalities are completed, he/she must attend the particular institution at least once in a week on a working day for at least 2 to 3 hours without hampering his or her parent duty.
8. The school's name will not be changed but the person adopting the school will be given due recognition for the same by way of signage being put up in the school.
9. The person or organization adopting the school may provide help in the form of improving the school building and facilitate the provision of electrical wiring, provide infrastructure like fans, lights, desks, chairs sports equipment, computers and teaching equipment including converting the classroom into smart classroom by providing audio-visual aids etc.
10. The adopter can also help to set up a library and clean drinking water facilities & toilet facilities in the school. "If any individual or organisation wants to provide facilities of free study material at the school, the same can be considered if it does not impact the present syllabus or does not involve any religious or political dialogue.
11. In case of shortage of teacher in the particular school the adopter will accordingly coordinate with the concerned authority/stakeholders for choosing a volunteer teacher or adjusting the teachers from different schools (on the basis of the PTR analysis) who would not only help them learn text book lessons but also impart valuable life lessons. In terms of choosing a volunteer, they will get to work with the local teachers, parents, SMDCs etc. empowering the students to be more confident while taking classes, guiding them about activity based teaching methods etc.
12. If someone wishes to volunteer for such adoption programs and teach the underprivileged children in rural areas of BTR then some of the basic requirements that one needs to fulfil is be fluent in local languages i.e. Bodo, Assamese, Bengali etc., have a command in the grammatical aspects of the language, be willing to work with a meagre honorarium.
13. He/she must monitor the scholastic and co-scholastic activities such as proper transaction of knowledge, using appropriate pedagogy, activities for comprehensive development for the learners as instructed in academic calendar or by the department from time to time.

14. He/she should physically verify the assessment processes carried out in the school and must guide in proper recording of the same.
15. The adopter must implement the innovative measures for bridging the gap between the school, parents, teachers, SMDCs and the community in general.
16. The adopter will have liberty to mobilize resources from their personal networks for the overall development of the adopted school.
17. The adopter may supervise all the programs and the activities as instructed by the concerned department in connection with observation of different important days/events in the school.
18. The adopter should organize awareness programs in the school/neighbourhood of the school, with all stakeholders at least once in a year.
19. Parent Teacher Association should be arranged quarterly with the help of the teaching fraternity of the school.
20. Design and implementation of innovative teaching technique methods as per the category of students and available resources found in the vicinity of the institution.
21. Must work for Continuing Professional Development (CPD) of faculties of the school as required for conducive academic up-liftment of the institution.
22. Roles and responsibilities of SMDCs should be activated in a cordial manner and capacity building programs may be conducted on quarterly basis.
23. Keeping in mind the inclusion of person living with disability in schools the adopter must be able to ensure the special arrangements whenever required for the specially-abled persons in coordination with SMDCs, parent, teacher, NGOs and the concerned departments.
24. Make school improvement plans to make a school a model school.
25. Reach a consensus on the improvement plan with the Department of Education, School management committee, parents committee, local organizations (if any) and finalize the plan.
26. Meeting resource gaps and achieving self-sufficiency.

What are the outcomes the program aims at?

The program aims to increase the enrolment of the students in the schools, reduction in dropouts, bridging the gap between pupil teacher ratio, motivate the teachers, meet the basic facilities in the schools, higher percentage of the students passing the crucial class exams with high marks.

Reporting mechanism

1. District level monitoring & evaluation committee to be formed for proper monitoring of the same comprising of 10 members including chairman (IS)
2. The M&E Committee will maintain the overall records for references.
3. Monitoring & Evaluation on quantifiable goals through proper feedback mechanism
4. Summative report with suggestions of the activities etc. of the adopted school should be furnished by the adopter to the Director of Education at the end of each month.
5. Separate report on the activities of the faculty (professors/lecturers) in the school should be submitted to the Director of Education, BTR at the beginning of the succeeding month without biasness by the SMDC.

Honorarium/Certificate of appreciation/felicitation

The Philanthropists, NGOs, the politicians, donor agencies and the corporates would be given due recognition and would be felicitated for their continued support and contributions. The faculties (Professors/Lecturers/Teachers) of the institutions, the volunteers and an individual should be given an honorarium as per the govt norms for their continued support.

"Education is transformational. Let us all come forward & make this education accessible to underserved children creating a better environment for them."

आजावजानाय फरायसालिनि हाबाफारि नेमखान्थि

- मावथांखि** : “बिटिआरनि सोल्लोथाइ खान्थियाव मोनसे थार सोलायनाय लाबोनाय”
- नोजेर** : गनायजानाय फरायसालि हाबाफारिनि गेजेरजो गोग्लैसोनाय गामि एबा सहरनि सरकारि फरायसालिफोरखौ मडेल फरायसालिसिम दावखोहोनाय, जायनि गेजेरजो सोरबिथिं जौगानाय आरो मोजां फिथाइ मोनहोनाय बेलायाव सहरनि साबसिन फरायसालि जानो हाथाव खालामनाय ।
- थांखि** : गोगो आबहावा जगायनायनि थांखिजो मोनसे गोथार थुलुंगाथाव जौगानाय लाबोनाय जायनि दारै दानाय आरो गावारि हेफाजाब होनाय, गुणआरि सोल्लोथाइ जाय सरकारि सोल्लोथाइयारि बिथिंफोर मावनाय फारसे साफ्रोम गथ'खौ गावसोरनि गुबै गोहोजो आबुडैजौगाहोना एबा मोनफुंहोना हानाय खालामनाय ।

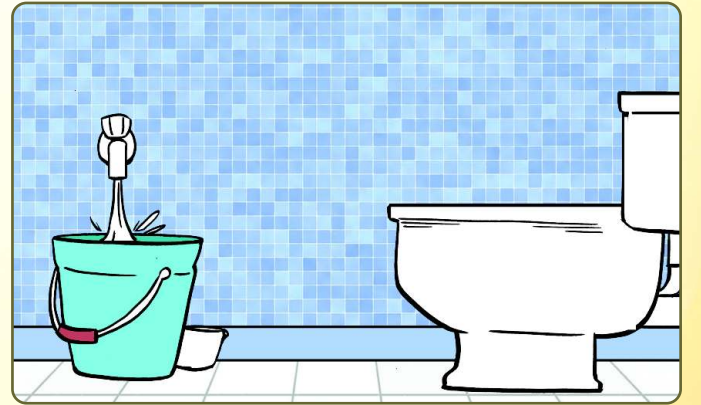
जो मानो फरायसालिफोरखौ आजावना नै लानांगौ ?

सुबुनि जिउनि बेसेन आरो दिहुनथाइ आयदाफोरखौ सोलाय होनायाव सोल्लोथाइआ मोनसे गोनांथार बिफाव लायो । ओरैहाय, माखासे गोनांथार आयदा जेरै-फोरोंगिरिनि आंखाल, गौथौ गामि ओनसोलनि फरायसालिफोराव फोरोंगिरिनि नुजाथियै, गोबांथार फोरोंगिरि मासि लांदां जानाय, थोजासे नडै फरायसालिनि न'-बां आरो थोजासे नडै गोनां सोल्लोथाइआरि फुंखा बाहायनाय जेराव खरसा, लेनथियै थाखो खालानो हायैजो लोगोसे दोरोडारि माखासे सोल्लोथाइ खान्थिफोरा गुण गोनां फोरोंथाइ होनायाव फरायसाफोरनि गेजेराव सोल्लोनायनि गोसोआरि सान्निफोरखौ खम बेरखानाय नुनो मोनदो ।

बेनिखायनो, बैफोर गोनांथार गिदिर आंखालफोरखौ सुफुनानै जौसे जौखोन्दो (100%) सोल्लोथाइ हार बांहोनायनि सम जानानै फैबाय । नाथाय बे बिबाना सरकारनिल' नड । बेयो सरकार आरो जोनि नोगोरारिफोरनि जुथाइ मावनां बिबान जाय जोनि थासारिखौ जौगा होगोन ।

आजावजानाय फरायसालिफोरा मा रोखोमनि सोलायनाय थासारि लाबोनो हायो ?

गाहायाव होनाय माखासे गाहाइ बिथिंफोरखौ सुबुरुथाइ हिसाबै लानो हायो जायफोर आजावजानाय फरायसालि हाबाफारिनि गोहो गोनां फुंखा हिसाबै गनायजादो ।

हौवासा आरो हिन्जावसाफोरनि थाखाय आलादा-आलादायै लोनाय दै आरो खिखरसालिनि सुबिदा खालामनाय ।

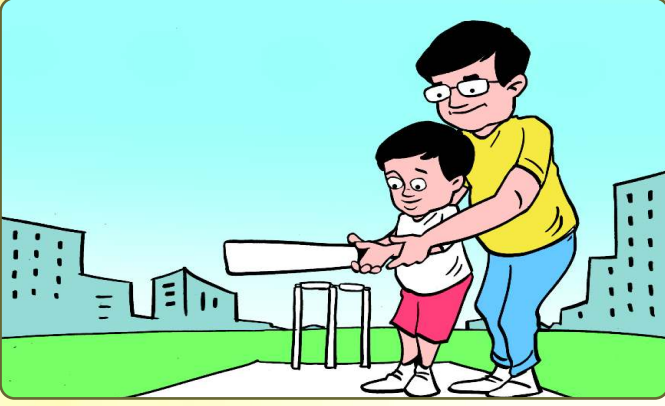

गोजाम न' एबा बिल्डिंफोरखौ फिन लुफामफिननाय एबा बानायफिननाय । कम्प्युटर फोरोंनाय आरो बेनि थाखाय राडरि हेफाजाब होना नै ट्रेनि होनाय ।

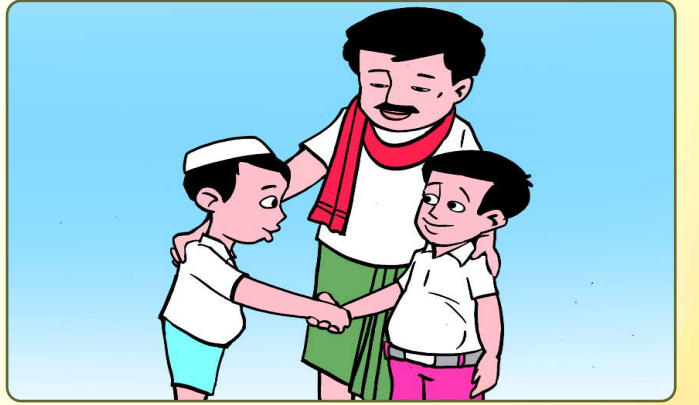

आनजादसालि आरो बिजाबबाखिखौ साबसिन जौगाहोनाय ।

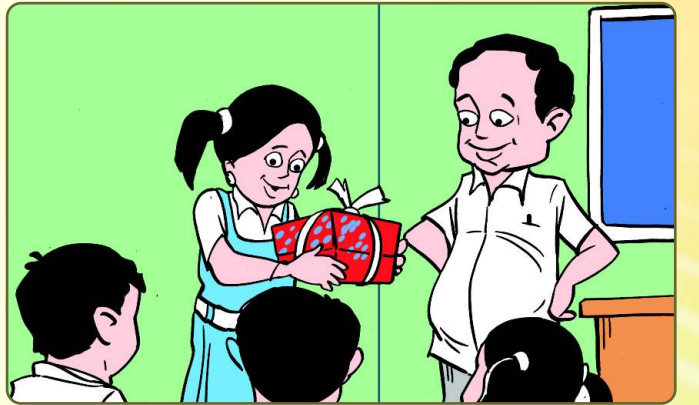
गेलेग्रा एबा बेसादफोरजों लोगोसे गेलेग्रा फोथारखौ जौगाहोनाय ।

फोरोंगिरिफोरनि फोरोंथाइ गुणखौ बांहोनो आलादायै ट्रेनिं होनाय ।

फरायसाफोरखौ दैदेनगिरिनि आखु एबा माखासे हारोंथाइ बांहोनो ट्रेनिं होनाय ।

जायखि जाया गथ'खौ आथोन, हारि धोरुम बासियाजासे बजबना लानाय ।

हारिमुवारि, थुनलाइयारि आरो गोनोखोयारि हाबाफोरखौ फरायसालियाव मावनो खाबु होनाय ।

आंखाल थानाय गुण गोनं फरायसाफोरनो सरकारि बिथिनिफ्राय स्क'लारसिप आरो खायसे जाथावना खाबु होनाय ।

गोगो जाग्रा आदार जगायनाय आरो मिड-डे-मिल बिथांखिखौ जौगा होनाय ।

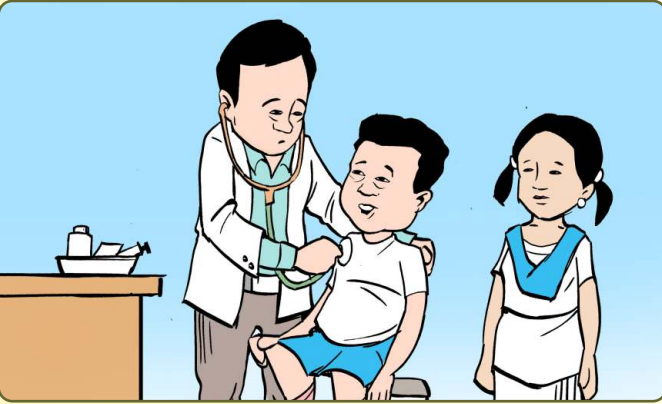
उफ्रा सोलौंथाइजों लोगोसे खायसे फराफारिजों सोमोन्दै गैयै हाबाफोरनि फोरोंथाइ होनाय ।

स्काउट एन्ड गाइड, NCC, बिगियान मिरु, आबहावायारि सांग्रांथि एबा खायसे मखजाथाव सानफोरखौ फालिनायनि गेजेरजों ।

दिथागिरि, फरायसालि जौगाखां आफाद आरो जायगायारि फसंथान / आफादफोरजों खाथि सोमोन्दो लाखिनानै ।

देहायारि नायबिजिरनाय बाद हाबाफारि

- ❖ फरायसालियाव बिबारबारिखौ समायनायै बेरा दुमनाय आरो वाल होनाय ।
- ❖ माखासे गोनां मुवा बेसादफोर आरो फारनिसार थानांगोन ।
- ❖ कम्पिउटार फोरोंगिरिजों दान बान्था होनाय ।
- ❖ फरायसा, फोरोंगिरिफोरखौ सोलौंथाइयारि दावबायनाय आरो गेलेनायनि खाबु होनाय ।
- ❖ बेंगुरा, मावरिया गथ'फोरखौ बजबना लानानै फरायनो खाबु होनाय ।
- ❖ NRSTC, RSTC आरो KGBV फस'थान मिरुफोरखौ नायदिहैनानै ।

1. मोनथाम गाहाइ बिथिंखौ लानानै मडेल फरायसालिनि जाफुंसारनायखौ बिथा खालामनो हायो । गिबि गाहाइ बिथिं हिसाबै फरायसालिनि न'आ अन्थाइबाला, सिमेन्ट इथाजों गोरा समायनायै लुनाय जानांगोन । जैरै -

- ❖ मोनफ्रोम थाखोनि थाखाय गावबागाव आलादा थाखो खथा ।
- ❖ आलादा कम्पिउटार खथा, बिगियानारि आनजादसालि, बिजाब बाखि, मावख' हान्जा खथा थानांगोन ।
- ❖ खिखरसालिजों लोगोसे थोजासे दैन खाबु थानांगोन ।
- ❖ गोगो लौनाय दैन खाबु थानांगोन ।
- ❖ थाद'नाय गैयै मोब्लिबनि खाबु थानांगोन ।
- ❖ मैला-मैथा जाबोर गारग्रा जर'खा जायगा थानांगोन ।
- ❖ मिड-डे-मिल संग्रा न' थानांगोन ।

- ❖ सोरगिदिं बिफां-लाइफां थानाय जानांगोन ।
  - ❖ गेलेग्रा मुवाजों लोगोसे गेलेग्रा फोथारनि खाबु थानांगोन ।
  - ❖ सोरगिदिं गोजौ बेरा (वाल) थानांगोन ।
  - ❖ जिरायसालि ।
  - ❖ बेंगुरा फरायसालिफोरनि थाखाय आलादायै जिराय खथा थानांगोन ।
2. गुबैयै खाबु गोनांयै लुनाय न'-बां, बिल्डिंफोरा फोरोंनाय, सोलोंनाय आरो उफ्रा-हाबा-हुखा बेफोरनि फारसे गोसो बोगथाबो । बेफोरखौ मावफुंनायनि गुबै थांखिआ गथ'नि गुणआरि सोलोंथाइखौ जौगायाव मोजां फिथाइ जगायना होफैयो । बेफोर-
- ❖ फोरों-सोलों आगजुफोर
  - ❖ फरायसालिनि बिजाबबाखि
  - ❖ सानखान्थि आरो बिगियान आयदानि गोनां आनजादसालि आगजुफोर
  - ❖ कम्पिउटार आनजादमिरु
  - ❖ फोरोंगिरि आरो फरायसाफोरनि थाखाय CD नि राहा
  - ❖ नुनाय-खोनानाय आगजुफोर
  - ❖ बिरोंदायारि बाहायथाव आगजुफोर
  - ❖ बेंगुरा फरासाफोरनि थाखाय हुइल सियार आरो खोनाहोग्रा आगजुफोर
  - ❖ फोरोंगिरिफोरखौ राफोद फोरोंथाइ होनाय
  - ❖ 1:26 फरायसा / फोरोंगिरि रुजुजखा (Ratio)
  - ❖ अरायथा नडै-फोरोंगिरि थिसननाय
  - ❖ इउनिफर्म गाननो होनाय
  - ❖ गेलेनाय, आखिनाय, हारिमु बायदि बिथिंफोर
  - ❖ उफ्रा-सोलोंथाइ आयदा थिसननाय
  - ❖ फरायसालिनि सिडव देहायारि आनजाद एबा फाहामथाय हाबाफारि लानाय
3. सरकार, NGOs आरो सुबुंफोरजों हेफाजाब होलाय-लालाय खालामनानै आवगायलानाया बे हाबाफारिनि मोनसे गोनांथार आयदा जेराव गोदानारि सोलोंनाय खान्थिखौ जौगाहोनानै हाबाफारिखौ गोलावसम आवगायलानायाव जोरथाय खालामो । मोनैसो नोजोर होथावना दाजाबथाइ बिथिंफोरा जाबाय-
- ❖ सरकार आरो लोब्बा गोनां बिफानजों खाथि सोमोन्दो लाखिनाय ।
  - ❖ फोरोंगिरि, BEE, IS, PTA, SMDC, Local आफादफोरजों सांग्रांयै नाजाबना खामानि मावनाय ।
  - ❖ गोनां फुंखाफोरखौ बुथुमनायाव अरायबो सुबुंफोरनि मदद लानाय ।
  - ❖ सोलोंथाइयारि हाबा मावग्रा फसंथान, NGO आरो सोलोंथाइयारि अनसुंथाइ होग्रा फसंथानफोरजों सोमोन्दो लानाय ।
  - ❖ गामि आरो सहरनि फरायसालिफोरजों गावजों-गाव हेफाजाब होलायनाय ।
  - ❖ फरायसालिखौ गासैबो सुबुंफोरनि थाखाय गंसे सोलोंथाइ मिरु हिसाबै जौगा होनाय ।
  - ❖ साबसिन हाबाफोरखौ मावनायनि गेजेरजों सोलोंथाइ होनाय ।

आजावजानाय फरायसालिनि हाबाफारिखौ माबायदि बिथांखिजों जखा सुनो हागोन ? जों मा रोखोमै बे हाबाफारिखौ लानानै आवगायलानो ?

1. माखासे फरायसालिखौ सिनायथिनाय गेजेरजों आजावना लानानै गंफा-गंफा मडेल फरायसालिसिम सोलाय होनाय ।
2. फरायसालिफोरखौ बेनि खाबुनि सायाव सोनायनानै सायख'नाय ।
3. सोलोंथाइ बिफान, फरायसालि सामलायग्रा आपाद आरो दिथागिरिफोरजों फरायसालिखौ आजावनायनि सिगांग्रो सावरायनाय ।
4. आजावजानाय फरायसालिफोरनि हाबाफारिखौ मावफुंनो थाखाय कलेजनि फोरोंगिरि एबा रोंग'थि NGO फोरनि दारै बिटिआरनि सोलोंथाइ बिफाना आलादायै बिथोन होनाय जागोन ।

5. जायखि-जाया बिथियावनो सोलोंथाइ बिफानजों सोमोन्दो लाखिनानै आजावजानाय फरायसालिफोरनि रेबगान्थिनि थाखाय मावख'गिरिफोरनो लिरनानै मिथि होनांगोन ।
6. गामिनि गावबुरा, सोद्रोमा, फोरोंगिरि, दिथागिरि, फरासाफोर, SMDC एबा जायगानि आफादफोरजों जुदि गोनां जायोब्ला आजावजानाय फरायसालिनि फैबाय थानाय इयुननि समनि थाखाय फुरायै हेफाजाब होलायनांगोन ।
7. आजावजानाय फरायसालिनि मावनो गोनां नेमखान्थिफोरा जोबग्रोनाय लोगो-लोगोनो बिथाड सप्तायाव खनसेयैब्लाबो फरायसालियाव गावनि गुबै खामानिखौ जेबो खहा खालामा जासे 2 निफ्राय 3 घन्टासिम नुजाहैथारनांगोन ।
8. फरायसालिनि मुड सोलाय-सोल' जानाय नड नाथाय जाय बिथाड आजावजानाय फरायसालिनि हाबाफारिखौ मावगोन बिथाड फरायसालियाव गुबै सिनायथिनि थाखाय साइन बर्ड लिरनानै दोननांगोन ।
9. आजावजानाय फरायसालिनि सिडव नुजाथिनाय जेंना जेरै- मोब्लिब, फांखा, बाल्ब, टेबोल- सियार, गेलेग्रा मुवा बेसादफोर, कम्पिउटार, लॉनाय दै बादिफोरखौ जायफोर सुबुं एबा फसंथान /आफादफोरा बिबान मोनदों बिथांमोना मोजांयै फोसाबनानै मोनसे मोजां थासारिसिम सोलाय होनांगोन ।
10. बिजाब बाखि, लॉनाय दैन सुबिदा, खिखरसालि बायदिफोरखौ फोसाबनायाव आजावगिरि बिथांमोना हेफाजाब होनांगोन । मख'जाथावदि-सोरबा सुबुं एबा आफाद /फसंथानफोरा बेसेनलाया जासे बिजाबफोर सानदोंबोला बेखौ मानिनानै लानाय जागोन जुदि बै सुबुं एबा फसंथानफोरनि गेजेरजों धोरोमारि, राजखान्थियारि आरो फरायनांगौ आयदाफोरा जेबो खहा जाहोनो मोननाय नड ।
11. जुदि माबाफोर जाहोनाव फोरोंगिरिनि आंखाल जायोब्ला आजावगिरि बिथांमोना गोजौ मावख' गिरिनिसिम फोरमायनानै दानदिजोर समनि थाखाय फोरोंगिरि लानो हागोन जेराव फरा बिजाबनि अनगायै बेसेनथियारि गोनां आयदा फोरखौ फोरोंनो हायो ।
12. जुदि सोरबाफोर गोग्लैसोनाय गामि ओनसोलनि फरायसाफोरखौ आजावजानाय हाबाफारियाव फोरोंनो गोसो जायोबोला बिथाड माखासे गुबै गियान एबा हारोंथाइ थानाय जानांगोन जेरैहाय-मोजाडै 'बर', असमिया, बांला राव बुंनो हानायजों लोगोसे रावखान्थाआरि गियान थानाय जानांगोन जायफोरखौ हानायसिबां राडारि दानबान्था होनाय जागोन ।
13. खायसे खामानिफोर जेरैहाय गियान सोलोंनाय । फोरोंनाय मोजाडै सोलों-फोरों खान्थि बाहायनाय, गुवारै आरो गोथौयै सोलोंग्राफोरनि जौगानायखौ नोजोर होनाय बोसोरारि केलेण्डारआव होनाय बादियै बिफानारिनो सम-सम बिथोन / सुबुरुन हरनांगोन ।
14. फरायसालि एबा जायगायाव थानानै नुजाथि हैनानै आनजादनि हाबाफारिजों लोगोसे थिखानाय सम बादियै मोजाडै-नोजोर होनांगोन ।
15. फरायसालि, दिथागिरि, फोरोंगिरि, SMDC आरो सुबुंफोरनि गेजेराव सरासनम्रायै नुजानाय जेंनाफोरखौ फरायसालि आजावगिरि बिथांमोना सोरजिलुयारि सानस्रिजों सुम्रांनांगोन ।
16. फरायसालि आजावगिरि बिथांमोना फारफ्रोम बिथिंनि जौगानायखौ नायनानै गावारि फारसेनि उदांस्रिखौ बाहायनानै माखासे फुंखाफोरखौ सरजाबनो हागोन ।
17. जायगानि सुबुं एबा मेलेमजिबि बिथांमोनखौ लानानै खमैबो बोसोराव खननैयै सांग्रांथियारि मेलबो लानो हागोन जायखौ फराफारि जागायनायनि गेजेर सम खोन्दो एबा गिबि समावबो खुंनो हागोन जायजों हाबाफारिनि थांखि आरो नोजोरा जाफुं सारो ।
18. खनफ्रोमबो दानथामनि उन-उन फोरोंगुरु हानजानि हेफाजाबाव दिथागिरि एबा फोरोंगिरि गौथुमफोरा जथुमनांगोन ।
19. बिथादानाय आरो बेखौ मावफुंनायाव जायखि जाया थाखोनि गथ'फोरनो सोरजिलुयारि फोरों-खान्थिफोरखौ फरायसालिनि खाथियावनो थोजासे फुंखा बाहायनानै दिहुननो नाजानांगोन ।
20. साफ्रोम फोरोंगिरिफोरा थद'नाय गैयै जौगाथाइनि थाखाय गोनांथार सोलोंथायारि फसंथानखौ जौगाहोनायनि थाखाय खामानि मावथारनांगोन ।

21. मोनफ्रोम थाम दाननि गेजेर-गेजेर दाथायारि हाबाफोरखौ मावफुंनायाव SMDC नि बिफाव आरो बिबाना अरायबो सांग्रा जानांगोन ।
22. गंफ्रोमबो सरकारजों गनायथि होजानाय फरायसालि / फरायसालिमा फोरा बिटिआरनि सोलोंथाइ बिफाननि बिथोनगिरिनि मावख'आव गावबा-गाव फसंथान फोरनि मुंखौ जमा होनांगोन जायफोर सोलोंथाइ फसंथानखौ बिसोरनि मानथाखोखौ नायनानै गोजौ सोलोंथाइ फसंथानसिम आजावनानै लानाय जागोन ।
23. SMDC, दिथागिरि, फोरंगिरि, NGO आरो सोलोंथाइ बिफानजों सावरायनानै बेंगुरा (PWD) फरायसाफोर थानाय फरायसालियाव बिसोरनि थाखाय गोनां जानाय मुवा बेसादफोरखौबो जगायनाय बेलायाव आजावगिरि बिथांमोना नोजोर लाखिनांगोन ।
24. गंसे मडेल स्कुलसिम जौगाहोनाय थाखाय फरायसालिनि जौगालु-बिथांखि बानायनांगोन ।
25. सोलोंथाइ बिफान, SMC, दिथागिरि आरो जायगानि आफादफोरजों जयै मोनसे थांखिसिम सौहैनो हानाय बादि फरायसालि जौगानायनि मावबिथांखिनि हाबाफारि बानायनांगोन आरो जुदि गोनां जायोब्ला बेखौनो जोबथा हिसाबै गनाय लानानै खामानि मावलांनंगोन ।
26. माखासे लोगोयारि आफादफोरजों मोनसे गोख्रों सोमोन्दो लाखिनांगोन ।
27. फरायसालि सामलायग्रा, दिथागिरि गौथुम आरो जायगानि गोरों-गोरा सुबुंपोरखौ लानानै मडेल फरायसालि गौथुम / आफाद दानांगोन ।
28. फुंखायारि आंखालफोरखौ गोख्रोंये खुफुंनंगोन / मावफुंनंगोन ।
29. गावनो-गाव बांद्राय गुबुननि मदद लायाजासे मोनफुंनो / मावफुंनो नाजानांगोन ।

बे हाबाफारिनि बिथांखिनि फिथाइआ मा ?

बे मावफारिनि गेजेरजों फरायसाफोरनि मुं थिसननाय हारआ बांगोन, फरायसालि नागारनो गोसो जानाय फरायसाफोरनि हारआबो खमायगोन लोगोसे फरायसा-फोरोंगिरिफोरनि फारागथि रुजुथाइयाबो खम जागोन आरो फोरोंगिरिफोरा थुलुंगाखांगोन जेराव फरायसालिनि गुबै खाबुफोरखौ मोननो हानायजों लोगोसे आनजादयाव गोबां जौखौन्दो मोनना उथ्रिसारनो हागोन ।

रिपिटिं मेकानिजिम :

1. फरायसालि नायदिंगिरि (IS)खौ मासिगिरि हिसाबै लानानै गासै सा 10 सोद्रोमानि मोनसे जिला थाखोनि आरो बोसोरारि नायफामग्रा आफाद दानाय जागोन ।
2. M&E आफाद एबा गौथुमा गासैबो बिधिनि रेबगान्थिखौ मिथिहोबाय थागोन ।
3. दाजाबथाय सुबुरुन होनाय-लानायनि गेजेरजों थांखिखौ हानायसिबां सामलायग्रा एबा नायफामग्रा आफादा मावफुंनो नाजागोन ।
4. सोलोंथाइ बिथोनगिरिआ मोनफ्रोम दाननि जोबनायाव आजाव जानाय फरायसालिफोरनि फारसे गुवारै बोसोन आरो फोरमायथिनि गेजेरजों खौरां लाबाय थागोन ।
5. बिटिआरनि सोलोंथाइ बिथोनगिरिनो आलादायै गुवारै हाबा मावनाय फारसे फोरोंगिरिफोरा (बिबुंगोराफोर) गावसोरनि खौरांखौ मिथिहोबाय थानागोन ।

फोरमान बिलाइ ग'थाइनाय एबा बराइनाय / मान बाउनाय :

_____दानहोगिरि, NGO, राजखानथिगिरि, अनसुंथाइ होगिरि, फालांगिरि बायदि फसंथान एबा सुबुंफोरखौ बिथांमोननि अराय हेफाजाब, थुलुंगा आरो बिहोमा होनायनि थाखाय गनायथिनाय जागोन । फसंथानजों लोब्बा थानाय फोरोंगिरि, हेफाजाबगिरि मावसुमा सुबुंफोरनो बिथांमोननि अराम मदद होनायनि थाखाय रांडारि बान्था होनाय जागोन ।

“सोलोंथाइया सोलायस्तुयारि । फै जों जायै आवगायदोनि जायजों मोनफुंनो हायै गथ'फोरनो साबसिन आबहावा सोरजिनानै गोगो सोलोंथाइ मोनहोदिनि ।”

বিদ্যালয় লালন - পালন আঁচনিৰ খচৰা

অভিযান : বড়ো শাসিত অঞ্চলত শৈক্ষিক ক্ষেত্ৰত এটা বৈপ্লবিক পৰিবৰ্তনৰ সূচনা কৰা।

লক্ষ্য : বিদ্যালয় লালন-পালন আঁচনিৰ লক্ষ্য হৈছে পিছপৰা গ্ৰাম্য বিদ্যালয় আৰু চহৰ অঞ্চলৰ চৰকাৰী বিদ্যালয় সমূহক আদৰ্শ বিদ্যালয়লৈ পৰিবৰ্তন কৰি যাতে সেই বিদ্যালয় সমূহে চহৰৰ উৎকৃষ্ট বিদ্যালয় সমূহৰ লগত আন্তঃগাঠনি আৰু পৰীক্ষাৰ ফলাফলৰ সম্পৰ্কত সমানে আগুৱাই যাব পাৰে।

উদ্দেশ্য : এটা আদৰ্শ, পৰিবেশৰ সূচনা কৰা যি পৰিবেশে আন্তঃগাঠনি, ব্যক্তিগত সহায় আৰু উৎকৃষ্ট শিক্ষা প্ৰদানৰ জৰিয়তে প্ৰত্যেক শিশুকেই ক্ষমতা অনুসাৰে সম্পূৰ্ণ শাৰীৰিক আৰু মানসিক বিকাশত সহায় কৰে যেন। প্ৰধানকৈ চৰকাৰে চলাই থকা এই শিক্ষাৰ উন্নয়নমূলক আঁচনি সমূহত পৰিপূৰক হিচাপে ভূমিকা গ্ৰহণ কৰা।

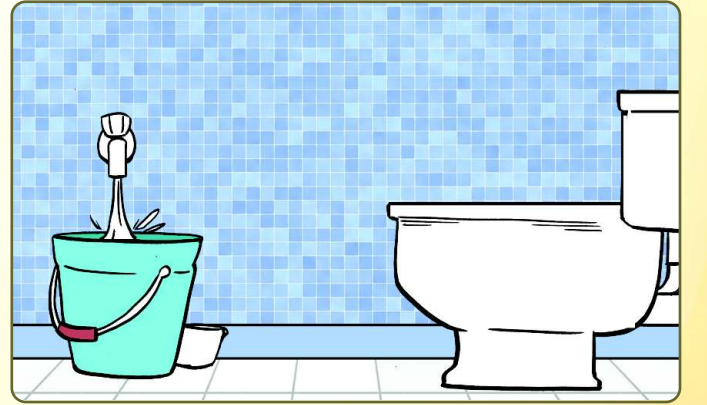
আমি কিয় বিদ্যালয় লালন-পালন কৰিব লাগে ?

শিক্ষাই জীৱন শৈলীৰ মানদণ্ড আৰু সৃজনী মূলক কামত এক গুৰুত্বপূৰ্ণ ভূমিকা গ্ৰহণ কৰে। শিকন পদ্ধতিত গ্ৰাম্য অঞ্চলত শিক্ষকৰ অভাৱ, অনুপস্থিতি, খালী হৈ থকা বহু শিক্ষকৰ পদ, প্ৰয়োজনীয় আন্তঃগাঠনিৰ অভাৱ, অৰ্থনৈতিক আৰু মানৱ সম্পদৰ অপব্যৱহাৰ, অনিয়মীয়া শ্ৰেণী আৰু শ্ৰেণীকোঠত অত্যাধিক ছাত্ৰ-ছাত্ৰীৰ সমাবেশ ইত্যাদি কাৰণৰ বাবে শিক্ষাৰ মানদণ্ড নিম্নগামী হৈছে। তাৰোপৰি পৰম্পৰাগত শিক্ষাপদ্ধতিয়ে ছাত্ৰ-ছাত্ৰীৰ মাজত প্ৰতিযোগিতামূলক শিক্ষাৰ প্ৰতি থকা ধাউতি কমাই আনিছে। যিটো তেঁওলোকৰ পৰীক্ষাৰ ফলাফলত প্ৰতিফলিত হৈছে।

সেইবাবে এশ শতকৰা সফল শিক্ষাৰ হাৰ পাবলৈ এই কাৰক সমূহ ভালদৰে পৰ্যালোচনা কৰি সিহঁতৰ উপযুক্ত সমাধান উলিয়াব লাগিব। এই কাম কেৱল চৰকাৰৰ দ্বাৰা সম্ভৱ নহয়। বড়ো শাসিত অঞ্চলৰ সচেতন নাগৰিক, বেচৰকাৰী সংস্থা, বিশ্ববিদ্যালয়, ৰাজনীতিবিদ, সচেতন ৰাইজ আমোলা ব্যক্তি আৰু কৰ্পৰেট গোষ্ঠী আগবাঢ়ি আহিলেহে বিদ্যালয়ৰ লালন-পালনৰ উদ্দেশ্য সফল হ'ব।

বিদ্যালয় লালন-পালনত প্ৰদান কৰিবলগীয়া সুবিধাসমূহ-

কোনো সম্পদশীল ব্যক্তি, অনুস্থান, প্ৰতিষ্ঠান বা সংস্থাই বিদ্যালয় লালন-পালনৰ আৰু শৈক্ষিক পৰিবেশৰ ভূমিকাত ল'ব পৰা প্ৰাথমিক কাৰ্যসূচীৰ তালিকা তলত উল্লেখ কৰা হ'ল।

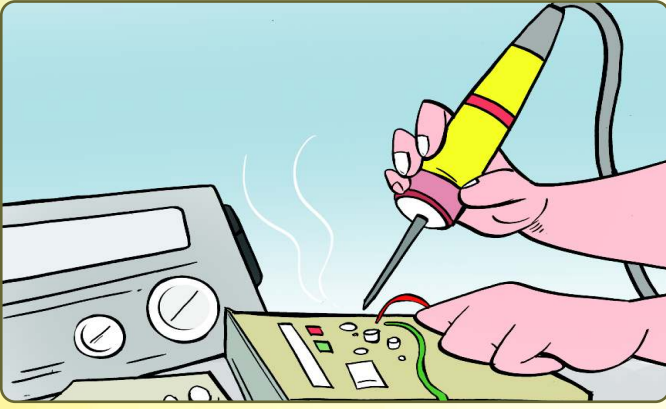

ল'ৰা আৰু ছোৱালীৰ বাবে বিদ্যালয়ত পৃথককৈ খোৱা পানীৰ যোগান আৰু প্ৰসাৰগাৰৰ সু-ব্যৱস্থা।

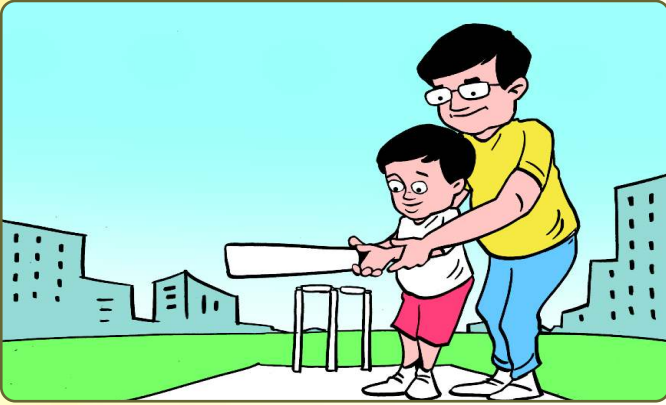

বৰ্তমান বিদ্যালয় ভৱনৰ পুনৰ-নিৰ্মাণ।

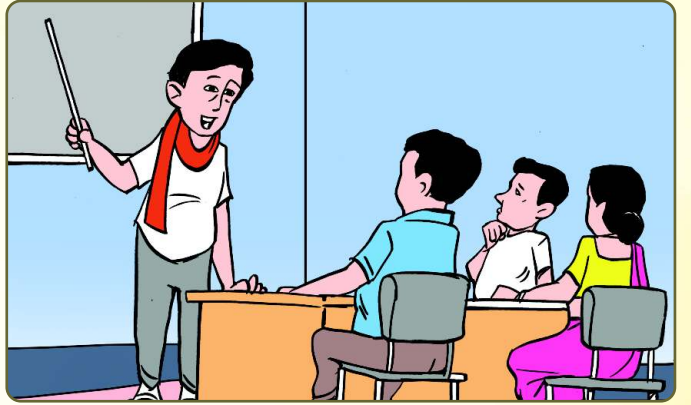
প্ৰয়োজনীয় সঁজুলি আৰু আচাৰৰ সু-ব্যৱস্থা কৰা।

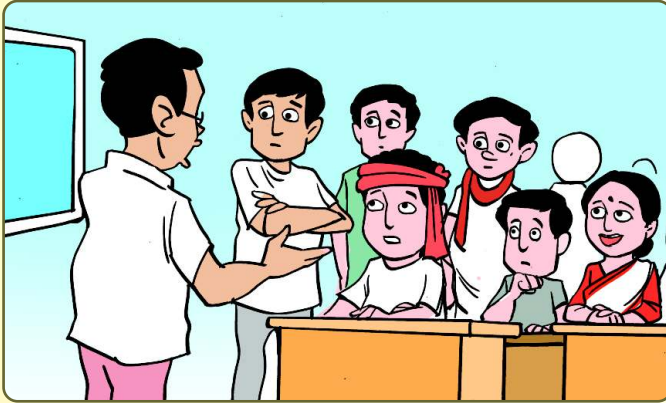
গনক যন্ত্ৰ আৰু সেইবোৰৰ প্ৰশিক্ষণৰ ব্যৱস্থা কৰা।

বিদ্যালয় খেলপথাৰৰ উন্নতিকৰণ আৰু খেলা-ধূলাৰ সামগ্ৰী যোগান ধৰা

শিক্ষাৰ মান উন্নতি কৰিবলৈ শিক্ষক শিক্ষয়িত্ৰীৰ প্ৰশিক্ষণৰ ব্যৱস্থা কৰা।

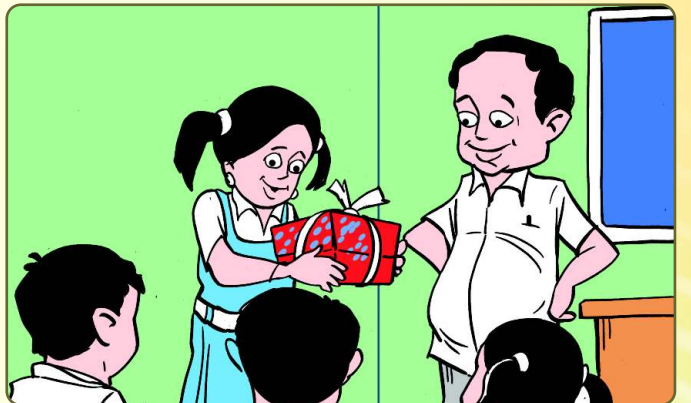
ছাত্ৰ-ছাত্ৰী সকলৰ মাজত কাৰিকৰী দিশত প্ৰশিক্ষণ আৰু নেতৃত্ব প্ৰদান।

লিঙ্গ, সম্প্ৰদায় আৰু ধৰ্ম ভেদৰ অবিহনে শিশুৰ লালন-পালনৰ উদ্যোগ লোৱা।

বিদ্যালয়ত ছাত্ৰ-ছাত্ৰীৰ মাজত কৰ্মঅভিজ্ঞতা আৰু সঙ্গীত তথা খেলা ধূলাৰ উদগনি দিয়া

আৰ্থিকভাৱে দুৰ্বল ছাত্ৰ-ছাত্ৰীসকললৈ জলপানীৰ ব্যৱস্থা কৰা।

মধ্যাহ্ন ভোজন আঁচনিত প্ৰটিনযুক্ত খাদ্যৰ যোগান ধৰা
আৰু ইয়াক সুদৃঢ় কৰা।

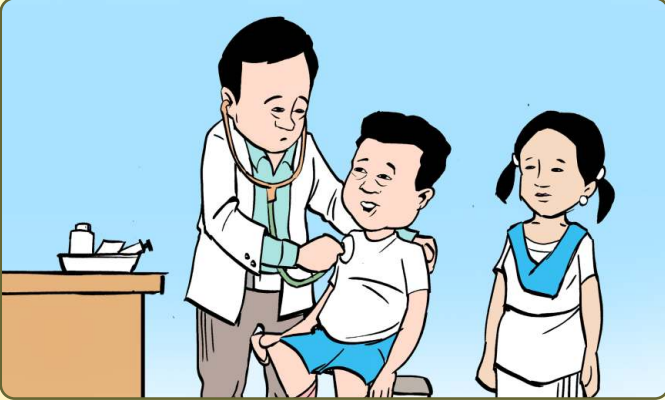
ছাত্ৰ-ছাত্ৰীক কাৰিকৰী শিক্ষাত উৎসাহিত কৰা।

স্কাউট আৰু গাইড এন.চি.চি. বিজ্ঞান সংঘ পৰিবেশ সজা গতাৰ
অভিযান, বিদ্যালয়ৰ উৎসৱ উদযাপন আদিত ছাত্ৰ-ছাত্ৰীক
আগ ভাগ ল'বলৈ উদগনি দিয়া।

স্থানীয় সংঘ, সংস্থা, পিতৃ-মাতৃ, SMDC আৰু অভিজ্ঞ ব্যক্তিক
বিদ্যালয়ৰ উন্নতিত ভাগ ল'বলৈ ব্যৱস্থা কৰি দিয়া।

স্বাস্থ্য পৰীক্ষা শিবিৰৰ ব্যৱস্থা

- ❖ বিদ্যালয়ৰ ফুলৰ বাগিচা, বেৰদিয়া আৰু বিদ্যালয় প্ৰাঙ্গনৰ চাৰিবেৰৰ ব্যৱস্থা কৰা।
- ❖ বিদ্যালয়ৰ পুথিভঁৰাল আৰু বিজ্ঞানাগাৰৰ উন্নতি কৰনৰ ব্যৱস্থা কৰা।
- ❖ ছাত্ৰ-ছাত্ৰী নেতৃত্ব বহনকাৰী গুণৰ বিকাশ আৰু বুদ্ধিৰ প্ৰসাৰৰ বাবে নিয়মীয়া প্ৰশিক্ষণ দিয়া।
- ❖ অনাথ শিশুৰ শিক্ষাৰ ভাৰ বহন কৰা।
- ❖ ছাত্ৰ- ছাত্ৰীক NRSTC, RSTC আৰু KGBV ভ্ৰমণৰ ব্যৱস্থা কৰা।

(ক) আদৰ্শ বিদ্যালয়ৰ ধাৰণাক বাস্তব ৰূপ দিব যাঁওতে তিনিটা গঠন মূলক বিভাগ স্পষ্ট হৈ পৰে। প্ৰথম গঠন মূলক ভাগ হৈছে ইটা আৰু চিমেন্টৰ দ্বাৰা সাঁজিব লগীয়া আন্তঃগাঠনিক সুবিধা। ইয়াৰ দ্বাৰা ল'ৰা ছোৱালীয়ে নিম্নলিখিত সুবিধা সমূহ প্ৰথমেই লাভ কৰিব পাৰে।

- ❖ প্ৰত্যেক শ্ৰেণীৰ ছাত্ৰ-ছাত্ৰীৰ বাবে কমেও এটাকৈ শ্ৰেণীৰ কোঠাৰ ব্যৱস্থা।
- ❖ বিদ্যালয়ৰ ডেক্স-বেঞ্চ, কম্পিউটাৰ লেবৰ বাবে পৃথক কোঠা, বিজ্ঞানাগাৰ, পুথিভঁৰাল আৰু বিদ্যালয়ৰ কৰ্মচাৰীৰ বাবে তথা শিক্ষক-শিক্ষয়িত্ৰীৰ বাবে স্বাস্থ্য সন্মত কোঠাৰ ব্যৱস্থা।
- ❖ সুন্দৰ পানীযোগান ব্যৱস্থাবে পাইখানা থকা।

- ❖ খোৱা পানীৰ ব্যৱস্থা থকা।
- ❖ নিয়মীয়াকৈ বিদ্যুৎ যোগানৰ সুবিধা থকা।
- ❖ পেলনীয়া বস্তু আঁতৰোৱাৰ ব্যৱস্থা।
- ❖ ছাত্ৰ-ছাত্ৰীৰ মাধ্যাহ্ন ভোজনৰ সুবিধা থকা।
- ❖ বৃক্ষৰোপনৰ আঁচনি ৰূপায়ন কৰা।
- ❖ খেলপথাৰ আৰু খেলৰ সামগ্ৰীৰ সুবিধা থকা।
- ❖ বিদ্যালয়ত চাৰিসীমাৰ পকাৰ বেৰ থকা।
- ❖ বিদ্যালয় প্ৰসঙ্গৰ কাষত ষ্টেচনাৰী (Stationary) বা কাগজ কলমৰ দোকান থকা।
- ❖ বিশেষ ভাবে সক্ষমশীল ব্যক্তিৰ বাবে বিশেষ কোঠালীৰ ব্যৱস্থা থকা।

(খ) কোমল বা দ্বিতীয় পৰ্য্যায়ৰ আন্তঃগাঠনীবোৰ হ'ল শিকন আৰু লিখন পদ্ধতিৰ আহিলা সমূহৰ পৰ্য্যাপ্ত যোগান তথা পাঠ্যক্ৰমৰ সহকাৰী প্ৰতিভা বিকাশৰ বিদ্যালয়ত প্ৰয়োজনীয় আহিলাৰ সুবিধা থকা। সেইবোৰৰ উদ্দেশ্য হৈছে শিশুক আদৰ্শ শিক্ষা প্ৰদান কৰা।

- ১) শিকন আৰু লিখন পদ্ধতিৰ আহিলা।
- ২) বিদ্যালয়ৰ পুথিভঁৰাল।
- ৩) গনিত আৰু বিজ্ঞানৰ পৰীক্ষাগাৰৰ সুবিধা।
- ৪) কম্পিউটাৰ লেবৰৰ সুবিধা।
- ৫) শিক্ষক আৰু ছাত্ৰ-ছাত্ৰীৰ বাবে CD ক্লাছৰ ব্যৱস্থা।
- ৬) দূৰদৰ্শনৰ জৰিয়তে শ্ৰেণীৰ ব্যৱস্থা থকা।
- ৭) যান্ত্ৰিক সৰঞ্জামৰ ব্যৱস্থা থকা।
- ৮) বিশেষ ভাবে সক্ষমশীল ব্যক্তিৰ বাবে চকা লগোৱা আসন আৰু কানত লগোৱা সঁজুলিৰ ব্যৱস্থা থকা।
- ৯) শিক্ষকৰ নিয়মীয়া প্ৰশিক্ষণৰ ব্যৱস্থা থকা।
- ১০) 1/26 অনুপাত স্বৰূপে শিক্ষক ছাত্ৰৰ ব্যৱস্থা।
- ১১) চুক্তিৰ ভিত্তিত শিক্ষক আৰু স্বেচ্ছাসেৱী শিক্ষকৰ নিযুক্তিৰ ব্যৱস্থা কৰি দিয়া।
- ১২) বিদ্যালয়ৰ নিজা পোচাকৰ ব্যৱস্থা থকা।
- ১৩) কলা সংস্কৃতি আৰু খেলৰ সুবিধা থকা।
- ১৪) পাঠ্যক্ৰমৰ বহিঃভূত শিক্ষাৰ সুবিধা থকা।
- ১৫) শিশুৰ শাৰিৰীক মানসিক বিকাশৰ বাবে পৰ্য্যাপ্ত ফল-মূল আৰু প্ৰটিন যুক্ত খাদ্যৰ যোগান ধৰা।
- ১৬) শিশুৰ বিদ্যালয়লৈ যোৱাৰ পূৰ্ব প্ৰস্তুতি স্বৰূপে আঁচনি যুগুত কৰা।

(গ) প্ৰশাসন, বেচৰকাৰী সংস্থা আৰু বিভিন্ন সম্প্ৰদায়ৰ লগত সমন্বয় ৰাখিলেহে শিক্ষাৰ পদ্ধতিত এটা নতুনত্ব আৰু দীৰ্ঘ ম্যাদী সুফল লাভ কৰিব পাৰি। বিদ্যালয়ে সঘনাই সম্পৰ্ক ৰাখিবলগীয়া অনুস্থান প্ৰতিস্থান বোৰ এনেধৰণৰ হ'ব পাৰে।

- ১) চৰকাৰ আৰু বিভাগীয় কৰ্তৃপক্ষৰ লগত সঘনাই ৰখা যোগাযোগ।
- ২) শিক্ষক /BEEOs/I.S./P.T.A./S.M.D.C./ৰ বিদ্যালয়ৰ সমূহীয়া কৰ্মত সম্পূৰ্ণ যোগদান।
- ৩) সা-সঁজুলি বা অন্যান্য (বিদ্যালয়ৰ) সম্পদৰ যোগানৰ ক্ষেত্ৰক বিভিন্ন সম্প্ৰদায়ৰ পোনপতীয়া সহযোগ।
- ৪) সহমতৰ বেচৰকাৰী সংস্থা, শিক্ষা অনুস্থান আৰু দান বৰঙনি আগবঢ়োৱা ব্যক্তি সকলৰ লগত হাতত হাত ধৰি কাম কৰা।

- ৫) চহৰ আৰু গ্ৰাম্য বিদ্যালয়ৰ মাজত আদান প্ৰদানৰ জৰিয়তে বন্ধুত্ব ৰাখি কাম কৰি যোৱা।
- ৬) উৎকৃষ্ট কৰ্ম ৰাজিত অংশীদাৰ হোৱা আৰু সেইবোৰৰ লালন পালন কৰা।
- ৭) বিদ্যালয়খনক বিভিন্ন সম্প্ৰদায়ৰ মিলন সঁতু ৰূপে গঢ় দিয়া।

বিদ্যালয় লালন পালনত ল'বলগীয়া পৰ্যায়সমূহ আৰু এইবোৰৰ সৈতে আমি কেনেদৰে আঙুৰাব পাৰো।

- ১) বিদ্যালয় সমূহ প্ৰথমতে চিনাক্ত কৰা যিবোৰক আদৰ্শ ৰূপ দিব পাৰি।
- ২) প্ৰয়োজন সাপেক্ষে বিদ্যালয়ৰ চিনাক্তকৰণ।
- ৩) বিদ্যালয় লালন পালনৰ বাবে আৰু এই ধাৰণাক উন্নত ৰূপ দিবলৈ শিক্ষা বিভাগ বিদ্যালয় ব্যৱস্থাপনা সমিতি আৰু পিতৃ-মাতৃ সকলৰ লগত প্ৰাথমিক পৰ্যায়ত আলোচনাৰ ব্যৱস্থা হাতত লোৱা।
- ৪) এই ক্ষেত্ৰত B.T.R. ৰ শিক্ষা বিভাগৰ অন্তৰ্গত বিদ্যালয় সমূহক মহাবিদ্যালয় আৰু বেচৰকাৰী সংস্থাৰ জৰিয়তে নিৰ্দেশনা জাৰি কৰিব।
- ৫) মূৰব্বী বিষয়াই শিক্ষা বিভাগৰ লগত নিশ্চিতভাৱে কোনো বিদ্যালয়ৰ লালন-পালনৰ দায়িত্ব লোৱাৰ আগতে যোগাযোগ কৰিব লাগিব আৰু এটা লিখিত পত্ৰ দাখিল কৰিব লাগিব যাতে তাৰ ৰেকৰ্ড আৰু যোগসূত্ৰ থাকে।
- ৬) বিদ্যালয় লালন পালনৰ বাবে আগ্ৰহীল যি কোনো অনুস্থানৰ মূৰব্বী বিষয়াই গাওঁবুঢ়া, গাওঁৰ সদস্য, শিক্ষক আৰু পিতা-মাতা, ছাত্ৰ-ছাত্ৰী, S.M.D.C. ৰ সদস্য আৰু স্থানীয় সংঘ বা সংস্থাসমূহৰ সৈতে পেনপ্ৰথমতে বাৰ্তালাপ কৰিব লাগিব যাতে ভৱিষ্যতে তেওঁলোকৰ সহায় সহযোগ অটুত থাকে।
- ৭) এবাৰ লালন পালনৰ প্ৰক্ৰিয়া সম্পূৰ্ণ হোৱাৰ পিছত উদ্যোগী মূৰব্বী বিষয়াই সপ্তাহত কমেও এবাৰ উক্ত বিদ্যালয় বন্ধ নথকা দিনত ভ্ৰমণ কৰিব লাগিব যত তেওঁৰ নিয়মীয়া কামত যাতে কোনো প্ৰভাৱ নপৰে যেন।
- ৮) লালিত-পালিত বিদ্যালয়ৰ নামৰ কোনো পৰিবৰ্তন হ'ব নোৱাৰিব। কিন্তু উদ্যোগী বিষয়াক তেওঁৰ চহীৰ জৰিয়তে বিদ্যালয়ত সম্পূৰ্ণ পৰিচয় প্ৰদান কৰা হ'ব।
- ৯) উদ্যোগী বিষয়া বা অনুস্থানে লালিত পালিত বিদ্যালয়ত বিদ্যুৎ যোগানৰ ব্যৱস্থা, আন্তঃগাঠনিৰ সুবিধাসমূহ যেনে - বিজুলী পাঞ্জা, বিজুলি চাকি, ডেক্স-বেঞ্চ, খেলৰ সামগ্ৰী, কম্পিউটাৰ, শিক্ষা প্ৰদানৰ জৰুৰী আহিলা আৰু শ্ৰেণী কোঠাসমূহক অত্যাধুনিক ৰূপ দিবলৈ দূৰদৰ্শণ বা তেনেধৰনৰ আহিলা ব্যৱস্থা কৰি দিব পাৰিব।
- ১০) উদ্যোগী বিষয়াই বিদ্যালয়ত পুথিভঁৰাল, পৰিস্কাৰ খোৱা পানী আৰু বিজ্ঞানসন্মত পাইখানাৰ ব্যৱস্থা কৰিব পাৰিব। উক্ত সুবিধাসমূহ যদি কোনো অনুস্থান বা বিষয়ববীয়াই কোনো ৰাজনৈতিক উদ্দেশ্য নোহোৱাকৈ বা চলিথকা পাঠ্যক্রমত বাধা বিধিনি নোহোৱাকৈ দান বৰঙনি হিচাপে আগবঢ়াব বিচাৰে তেন্তে সেইবোৰ গ্ৰহণৰ যাৱতীয় ব্যৱস্থা কৰিব লাগিব।
- ১১) শ্ৰেণীত পাঠদান কৰা শিক্ষকৰ সংখ্যা কম হ'লে উদ্যোগী বিষয়াই সংশ্লিষ্ট বিভাগৰ লগত বাৰ্তালাপ কৰি আন বিদ্যালয়ৰ পৰা শিক্ষকৰ ব্যৱস্থা কৰিব পাৰিব। অথবা স্বেচ্ছাসেৱী শিক্ষক নিয়োগ কৰিব পাৰিব। (PTR analysis ৰ দ্বাৰা) এই শিক্ষক সকলে কেৱল পাঠ্যক্রমতেই আৱদ্ধ নাথাকি না-না দৰকাৰী বিষয়ৰ শিক্ষা প্ৰদান কৰিব পাৰিব। তাৰোপৰি তেওঁলোকে পিতৃ-মাতৃ S.M.D.C. ৰ সদস্যৰ লগত আলোচনা কৰি ছাত্ৰ-ছাত্ৰী সকলোক এক্টিভিটি প্ৰধান শিক্ষাৰ জৰিয়তে (Activity base) অধিক নিৰ্ভৰযোগ্য কৰি তুলিব।
- ১২) BTR এলেকাত কোনোবাই যদি স্ব-ইচ্ছাই পিছপৰা সম্প্ৰদায়ৰ লৰা ছোৱালীক শিক্ষাৰ জৰিয়তে এনে লালন-পালনৰ ব্যৱস্থা কৰিব বিচাৰে, তেন্তে সেই ব্যক্তিয়ে সলসলীয়াকৈ বড়ো, অসমীয়া বা বঙালী ভাষা ক'ব পৰাৰ দক্ষতা থাকিব লাগিব আৰু তেনে ব্যক্তিয়ে উক্ত সেৱাৰ বাবে অধিক মাননী বা দৰমহা দাবী কৰিব নোৱাৰিব।
- ১৩) লালন-পালনৰ উদ্যোগী বিষয়াই সময়ে সময়ে পাঠ্যক্রমৰ বিষয়সমূহ আৰু পাঠ্যক্রমৰ বৰ্হিগ্ৰভূত জ্ঞানৰ প্ৰকৃত আদান-প্ৰদান আৰু সঠিক শিক্ষা প্ৰদান পদ্ধতিৰ অনুধাবন কৰি ছাত্ৰ-ছাত্ৰীক এক্টিভিটি মূলক শিক্ষাৰ বাবে উদগনি দিব যাতে তেওঁলোকে বছৰেকীয়া পাঠ্যক্রমৰ সময়সূচী অনুসাৰে ব্যাপক হাৰত পুথিগত আৰু ব্যৱহাৰিক জ্ঞান লাভ কৰিব পাৰে।

- ১৪) উদ্যোগী বিষয়ই লালিত-পালিত বিদ্যালয় সমূহত মূল্যায়ন সঠিক ভাবে হৈছেনে নাই, তাক ভালদৰে সংৰক্ষন কৰা হৈছেনে নাই, ইত্যাদি কাৰ্য্যৰ প্ৰকৃত অনুসন্ধান কৰিব।
- ১৫) লালিত-পালিত বিদ্যালয়ৰ উদ্যোগী বিষয়ই কিছুমান স্ব-উদ্ভাবিত উপায়ৰ জৰিয়তে বিদ্যালয়, পিতৃ-মাতৃ, S.M.D.C. আৰু বিভিন্ন সম্প্ৰদায়ৰ মানুহৰ মাজত থকা দূৰত্ব দূৰ কৰিব লাগিব।
- ১৬) বিদ্যালয়ৰ সৰ্বাঙ্গীন উন্নতিৰ বাবে উদ্যোগী বিষয়ই বিদ্যালয়ৰ সম্পদসমূহক সদ-ব্যৱহাৰ কৰাৰ পূৰ্ণ স্বাধীনতা থাকিব।
- ১৭) তেওঁ বিদ্যালয়ত চৰকাৰৰ দ্বাৰা নিৰ্দ্ধাৰিত দিৱস সমূহ আৰু উৎসৱ সমূহ ঠিকমতে পালন কৰা হৈছেনে নাই তাৰ দৃষ্টি গোচৰ কৰিব।
- ১৮) অভিযান আৰু লক্ষ্যত সফলভাৱে উপনিত হ'বলৈ উদ্যোগী বিষয়ই বছৰত কমেও এবাৰ পিতৃ-মাতৃ আৰু শিক্ষকৰ সাধাৰণ সভা অনুস্থিত কৰিব লাগিব। তাৰোপৰি বছৰত দুবাৰকৈ সকলো ধৰণৰ সজাগতা শিবিৰৰ আহ্বান কৰিব লাগিব।
- ১৯) ছাত্ৰ-ছাত্ৰীৰ বুদ্ধিৰ হাৰ আৰু বিদ্যালয়ত থকা শিক্ষা সঁজুলিৰ ওপৰত নিৰ্ভৰ কৰি উদ্যোগী বিষয়ই লালিত-পালিত বিদ্যালয়ত শিক্ষাৰ পদ্ধতিৰ আৰু নতুন উপায় প্ৰয়োগ কৰিব পাৰিব।
- ২০) বিদ্যালয়ৰ সঠিক উন্নতিৰ বাবে বিভিন্ন বিভাগৰ পেচাদাৰী শিক্ষাৰ মান উন্নত হ'ব লাগিব। ইয়াৰ বাবে উদ্যোগী বিষয়ই ব্যৱস্থা ল'ব পাৰিব।
- ২১) বিদ্যালয়ত S.M.D.C. ৰ ভূমিকা হৃদয় সহকাৰে হ'ব লাগিব। যি কোনো কামৰ বাবে প্ৰয়োজন হোৱা প্ৰতিভা আৰু ক্ষমতাৰ বাবে বছৰত কমেও চাৰিবাৰকৈ S.M.D.C. ৰ সাধাৰণ সভা পাতিব লাগিব।
- ২২) বিশেষভাৱে সক্ষমশীল ব্যক্তিক বিদ্যালয়ত অধ্যয়নৰ সুযোগ দিয়াৰ কথা আগত ৰাখি তেওঁলোকৰ বাবে প্ৰয়োজনীয় আহিলা বিদ্যালয়ত আছেনে নাই, সেইকথা উদ্যোগী ব্যক্তিয়ে S.M.D.C. পিতৃ-মাতৃ, শিক্ষক আৰু বেচৰকাৰী সংস্থাৰ সৈতে আলোচনা কৰি নিশ্চিত কৰিব পাৰে।
- ২৩) বিদ্যালয়খনক এখন আদৰ্শ বিদ্যালয়লৈ পৰিণত কৰিবলৈ উদ্যোগী ব্যক্তিয়ে আঁচনি যুগুত কৰিব লাগে।
- ২৪) বিদ্যালয়ৰ উন্নতিৰ আঁচনিসমূহ ৰূপায়ন কৰাত শিক্ষা বিভাগ S.M.D.C. পিতৃ-মাতৃ আৰু স্থানীয় অন্যান্য অনুস্থানৰ সৈতে ঐক্যমতত উপনিত হ'ব লাগে।
- ২৫) অন্যান্য লালিত-পালিত বিদ্যালয় সমূহৰ লগত একজোঁট হ'ব লাগে।
- ২৬) আদৰ্শ বিদ্যালয় গঠন কৰিবলৈ S.M.D.C. পিতৃ-মাতৃ আৰু স্থানীয় শিক্ষিত অভিজ্ঞ ব্যক্তিৰ দ্বাৰা কমিটি গঠন কৰিব লাগে।
- ২৭) সম্পদ আৰু প্ৰয়োজনীয় আহিলাৰ অভাৱ দূৰ কৰিব লাগে।
- ২৮) বিদ্যালয়খন আত্মনিৰ্ভৰশীল হোৱাৰ ক্ষেত্ৰত উদ্যোগী ব্যক্তিয়ে আগভাগ ল'ব লাগে।

বিদ্যালয় লালন-পালন আঁচনিৰ ফলাফল :

বিদ্যালয় লালন-পালন আঁচনিৰ জৰিয়তে পোনপ্ৰথমেই ল'ৰা-ছোৱালীৰ বিদ্যালয়ত নাম ভৰ্তিৰ হাৰ ব্যাপক হাৰত বৃদ্ধি কৰা যায়। তাৰোপৰি ছাত্ৰ-ছাত্ৰীৰ সংখ্যা আৰু সেই অনুপাতে প্ৰয়োজনীয় শিক্ষকৰ সংখ্যা, বিদ্যালয়ত দৰকাৰী আন্তঃগাঠনি, শিক্ষকৰ শিক্ষা প্ৰদানৰ ধাউতি আৰু চূড়ান্ত পৰীক্ষাবোৰত শিক্ষার্থীৰ সফলতা আদি বিষয়বোৰ সুন্দৰকৈ পৰিচালনা কৰিব পাৰি।

প্ৰশাসন আৰু দাখিলৰ পদ্ধতিঃ

- ১) জিলা পৰ্যায়ত চকু ৰখিবলৈ আৰু ফলাফল নিৰ্দ্ধাৰণ কৰিবলৈ I.S. (Inspector of Schools) ক সভাপতি হিচাপে লৈ দহ জনীয়া সদস্যৰে এখন কমিটি গঠন কৰিব লাগে।
- ২) M&E কমিটিয়ে সকলোবোৰ তথ্য সংৰক্ষণ কৰিব যোগসূত্ৰৰ বাবে।
- ৩) Monitoring & Evaluation অৰ্থাৎ দেখা-শুনা কৰা আৰু মূল্য নিৰ্দ্ধাৰণ হ'ব সংখ্যাবাচক আৰু আঁচনিৰ পৰা পাবলগীয়া সফলতাৰ ওপৰত পূৰ্ণ নিৰ্ভৰশীল।

- ৪) প্রত্যেক মাহৰ শেষত বিদ্যালয় লালন-পালন আঁচনিৰ উদ্যোগী বিষয়াই সংক্ষিপ্ত প্রতিবেদন প্রয়োজনীয় পৰামৰ্শৰ সৈতে শিক্ষা সঞ্চালকৰ সন্মুখত দাখিল কৰিব।
- ৫) প্রত্যেক পৰবৰ্তী মাহৰ আৰম্ভণিতে বিদ্যালয়ত মহাবিদ্যালয়ৰ অধ্যাপক সকলৰ অৱদানৰ এটি পৃথক প্রতিবেদন B.T.R. ৰ শিক্ষা সঞ্চালকক উদ্যোগী বিষয়াই দাখিল কৰিব লাগিব যত S.M.D.C.ৰ ফালৰ পৰা কোনোধৰণৰ পক্ষপাত নাথাকিব।

সহায় আগবঢ়োৱা ব্যক্তি, বেচৰকাৰী সংস্থা, দান-বৰঙনি আগবঢ়োৱা সংস্থা, ৰাজনীতিবিদ সকলক লালিত-পালিত বিদ্যালয়ৰ তৰফৰ ফালৰ পৰা সম্পূৰ্ণ পৰিচয় প্ৰদান কৰা হ'ব আৰু তেওঁলোকৰ সহায় সহযোগ আৰু অবদানৰ বাবে প্ৰশংসা পত্ৰ বা প্ৰশস্তি পত্ৰৰ ব্যৱস্থা কৰা হ'ব।

“শিক্ষা প্ৰগতিশীল। আহক আমি সকলোৱে মিলি শিক্ষাৰ অধিকাৰৰ পৰা বঞ্চিত শিশুসকলৰ বাবে শিক্ষা সহজলভ্য কৰোঁ হক, যাতে তেওঁলোকৰ বাবেও এটা সুন্দৰ পৰিবেশ গঢ়ি উঠে।”

Department of Education
Bodoland Territorial Council & Legislative Assembly Secretariat
Bodofa Nwgwr, Kokrajhar-783370 (Assam)
Bodoland Territorial Region